

Osallisuutta yhteiskehittämisellä sosiaalisessa kuntoutuksessa

Sosiaalityö muutoksessa – uutta ajattelua asiakastyöhön
PRO SOS – uudenlaista sosiaalityötä yhdessä rakentamassa
Keski-Suomen osahankkeen seminaari

Jyväskylä 22.2.2017

Seija Kinnunen
Kaisa Kohvakka
Erika Toivari

Sosku-hanke Jyväskylä /
Jyväskylän kaupunki,
aikuissosiaalityö ja
kuntouttavat palvelut

JYVÄSKYLÄ

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Sosiaalisen kuntoutuksen kehittämishanke SOSKU

- ESR-rahoitteinen, valtakunnallinen sosiaalisen kuntoutuksen kehittämishanke SOSKU (1.4.2015 – 31.3.2018)
- Hanketta hallinnoi Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
- Toteuttajina 8 osahanketta / hankekuntaa (Jyväskylä, Järvenpää, Mikkeli, Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä, Laukaa, Rovaniemi, Seinäjoki, Vantaa), Metropolia-ammattikorkeakoulu - Diakonia-ammattikorkeakoulu ja Kuntoutussäätiö tukevat tutkimuksella ja koulutuksella
- Hankkeessa kehitetään valtakunnallisia sosiaalisen kuntoutuksen toimintamalleja
- Työelämän ulkopuolella olevien henkilöiden työ- ja toimintakyvyn parantaminen (ESR, TL 5 ”Sosiaalinen osallisuus ja köyhyiden torjunta)
- Hankkeen kehittämistyö tukee uuden sosiaalihuoltolain toimeenpanoa

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Jyväskylän Sosku-hankkeen tavoitteet

- Jyväskylän sosiaalisen kuntoutuksen toimijaverkostoilla on yhteinen käsitys sosiaalisen kuntoutuksen **sisällön määrittelystä**, sosiaalisen kuntoutuksen **merkityksestä** ja roolista palveluiden kokonaisuudessa
- Sosiaali- ja terveydenhuollon **yhteistyö on parantunut** ja useita eri palveluita tarvitsevien asiakkaiden kuntoutuspalveluiden saaminen on sujuvampaa
- Sosiaalisen kuntoutuksen **kehittäjäasiakas - ja kokemusasiantuntijatoiminta** on vakiintunut alueella
- Uusia **asiakslähtöisiä toimintamalleja** sosiaalityön verkostossa on löytynyt
- Uuden sosiaalihuoltolain määrittelemään velvoitteeseen sosiaalisen kuntoutuksen järjestämisestä kyetään vastaamaan

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Jyväskylä Sosku-hankkeen resurssit ja keskeiset yhteistyötahot

- Asiakaslähtöisen sosiaalisen kuntoutuksen kehittäminen osana perusasiakastyötä – **koko aikuissosiaalityön henkilöstö mukana kehittämistyössä**
- Projektipäällikkö, kehittäjäsosiaalityöntekijä ja kehittäjäsosiaaliohjaaja
- Hanketyöntekijät toteuttavat asiakastyötä aikuissosiaalityön sosiaalisen kuntoutuksen asiakkaiden kanssa
- Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus KOSKE, Jyväskylän Katulähetys ry, Sovatek-säätiö, Rikosseuraamuslaitos, Jyväskylän yliopisto, JAMK, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri, JYTE-terveystoimi, Hyvinvointikioski-hanke, Suvanto ry, Aune-, Rainer- ja PRO SOS –hankkeet, KSSHP:n Osallisuus-kärkihanke
- Sosku-hankeverkosto, THL, DIAK, Kuntoutussäätiö
- Sote-integraatio, monitoimijamalli ja yhteiset palvelusuunnitelmat
- Muut hanke- ja yhteistyökumppanit

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Uudet asiakaslähtöiset ja osallisuutta tukevat toimintamallit - aikuissosiaalityön henkilöstön rooli yhteiskehittämisessä

- Lähtökohtana uusien menetelmien kehittäminen sekä niiden rohkea kokeilu ja toteuttaminen
- Mahdollistaa uusien toimintamallien juurtumisen ja käyttöönottoon
- Arvostava teemahaastattelu tehty koko henkilöstölle
- Useita kehittämispalavereja ja –päiviä, esimiehet myös mukana
  - Tavoitteena myönteinen tulevaisuuden kuva muutoksessa sekä saada ideat, kokemus ja kehittämistarpeet esille
  - Uuden sosiaalihuoltolain yhteinen ymmärrys ja tulkinta arjen työssä, erityistä tukea tarvitsevat asiakkaat, toimenkuvat/työtehtävät
- Sosku-hanke kehittämistyöskentelyn mahdollistajana - tuottaa tietoa, tiedottaa, kerää verkostoja, motivoi, suunnittelee ja järjestää tilaisuuksia sekä luo ideoita ja kokeilee yhteistyössä aikuissosiaalityön ja muiden kumppaneiden kanssa

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Uudet asiakaslähtöiset ja osallisuutta tukevat toimintamallit - asiakkaat mukaan, kehittäjäkumppaneiksi

- Asiakkaita kutsuttiin ammattilaisten kehittäjäkumppaneiksi aikuissosiaalityön palveluiden ja sosiaalisen kuntoutuksen kehittämistyöhön; mobiilikyselyn ja aikuissosiaalityön työntekijöiden avulla, tiedotteilla, tapahtumissa, median kautta sekä sosiaaliaseman aulassa haastatteluna joulukuussa 2016
- Toimintamallin luominen alkoi yhteiskehittämistilaisuuksilla, joissa kuultiin asiakkaiden näkemyksiä, tarpeita ja ideoita
- Asiakkaiden ja ammattilaisten esiin nostamien kehittämistarpeiden pohjalta muodostettiin pienryhmät, jotka työskentelivät eri teemojen kehittämiseksi
  - Ensimmäiset osa-alueet 1) tiedotus, sosiaalisen median hyödyntäminen ja sähköinen asiointi, 2) ryhmätoimintojen kehittäminen, 3) yksilötyöskentelyn menetelmät aikuissosiaalityön palveluissa, 4) kolmannen sektorin kanssa tehtävän yhteistyön kehittäminen
- 2017 yhteiskehittämistilaisuudet, joissa voidaan käsitellä kaikkia kehittämisen osa-alueita
- Kaikki kehittäjäkumppanit, asiakkaat ja ammattilaiset, osallistuvat yhteiskehittämiseen omista lähtökohdistaan, omien voimavarojensa mukaisesti

Yhteiskehittämisen myötä toteutunutta uutta;

- Ryhmätoimintoja käynnistettiin (Yksinäisten ryhmä, palstaviljely)
- Aikuissosiaalityön asiakasraati koottiin ja sen toiminta käynnistettiin
- Uuden asiakkaan palveluarvioinnin kokonaisvaltaista prosessia aivan alusta alkaen lähdettiin mallintamaan
- Tapahtumat (esim. joululauluja & glögiä sosiaaliaseman aulassa, piparinpaisto Ensiaskeleessa, Halaa Sossua!, Kirin kotipelit, JYPin kahvitilaisuus joukkueen harjoituksia seuraten, Ystävänpäiväkahvit)
- Työntekijöiden keskinäinen mentorointi – (yksilötyö)
- Aikuissosiaalityön Facebook-sivut avattiin
- Aikuissosiaalityön chat-palvelun käyttö aloitettiin

Yhteiskehittämisellä yhä uusia toimintamuotoja sosiaaliseen kuntoutukseen;

- Monipuoliset verkostot tulleet mukaan kehittäjäkumppaneiksi yhteiskehittämistilaisuuksiin (esim. kaupunkiorganisaation tiedotus, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri, hankekumppanit)
- Toteutetaan yhdessä kehittäjäkumppanien kanssa tapahtumia, tietoiskuja, teemaviikkoja, sekä muuta osallisuutta vahvistavaa toimintaa
  - Esim. Talous- ja velkatukihenkilötoiminnan esittely maaliskuussa / Sirpakka-hanke, Asumisen teemapäivä tai –viikko?
  - Jyväskylän kaupungin terveyttä ja hyvinvointia edistävät liikuntapalvelut, kulttuuritoimi, urheiluseurat
- Sanoittaminen ja sen esiin nostaminen kaikkien kehittäjäkumppanien kanssa (ammattilaiset, asiakkaat, verkostot), mitä toimintoja yhteiskehittämisen tuloksena jatkuvasti toteutuu
- Kynnys avun hakemiseen sosiaalityön palveluista madaltuu, kehitetään uusia tapoja sosiaalityön julkisuuskuvan parantamiseen ja uusia tapoja tiedon välittämiseen saatavilla olevista palveluista, asiakasraadin kannanottojen kautta pyritään vaikuttamaan rakenteisiin
- Yhteiskehittäminen on tavoitteellisen sosiaalisen kuntoutuksen yksi muoto

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Toiminnallinen ja tiedollinen yhteiskehittäminen ja kehittäjäkumppanuus sosiaalisessa kuntoutuksessa

- Asiakkaat saavat uudenlaista tilaa ja luontevia paikkoja osallisuuteen sosiaalisen kuntoutuksen prosessissa, myös konkreettisesti paljon yhteiskunnan toimintoihin osallistumisen mahdollisuuksia maksuttomasti
- Kaikkien kehittäjäkumppanien sosiaalinen osallisuus vahvistuu
- Asiakkaiden vuorovaikutustaidot ja kyvyt sosiaaliseen kanssakäymiseen vahvistuvat yhteiskehittämisessä → sosiaalinen toimintakyky paranee
- Asiakkaiden rooli muuttuu avun tai toimenpiteiden kohteesta toimijaksi - uusi positio, suhde itseen ja ympäristöön muuttuu
- Yhteiskehittämisen avoimessa dialogissa kehittämistarpeet ja ideat nousevat esiin, rikastuvat ja ne toteutetaan
- Ammattilaisuuden uusi rooli
- Tuloksena osallisuutta, toimintakykyä, säästöjä sekä tehokkuutta palveluprosessissa

Keskittää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Osallisuutta yhteiskehittämisellä - kehittäjäkumppanuus

- Yksilöllisyyden huomioivaa, tavoitteellista, kokonaisvaltaista toimintaa
- Osallisuuteen tukemista ja rohkaisua
- Vahvistaa sosiaalista kanssakäymistä
- Ryhmässä ja verkostossa toimimista
- Innovatiivista uskallusta tuoda omia ”ei valmiita” ideoita esille
- Vaihtoehtoisia toimintoja esille perinteisten rinnalle
- Kunnioitetaan erilaista tietoa, jatkuvaa täydentävää dialogista vuorovaikutusta
- Arvostusta
- Vertaisuutta
- Merkityksellisyyttä
- Toimintakyvyn vahvistumista
- Jaettua asiantuntijuutta
- Luottamuksellisen yhteistyösuhteen rakentumista
- Luottamusta ja uskoa toisiin, sekä toisin tekemiseen
- Vanhoista tavoista poisoppimista
- Uuteen rohkeasti heittäytymistä
- Monialaista yhteistyötä ja integraatiota
- Kokeilua, opettelua, oppimista, erehtymistä ja uusia näkökulmia
- Vaikuttavuutta

Keskeä kasvu ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Kehittäjäasiakkaan kokemus yhteiskehittämisestä

”Olen toiminut Sosku-hankeessa kehittäjäasiakkaana noin puoli vuotta. Olen osallistunut ryhmätoimintojen kehittämiseen sekä olen ollut yksilöasiakas tilanteessa vertaisena. Kehittäjäasiakkaana toimiminen on ollut minulle voimaannuttava kokemus. Minä olen tullut kuulluksi ja minun sanomisillani on ollut merkitystä työntekijöille. Olen saanut myös uusia tuttavuuksia toisista kehittäjäasiakkaista. On hienoa että sosiaalitoimi hyödyntää asiakkaiden/palveluiden käyttäjien kokemuksia sosiaalityön kehittämisessä. Vaikka olen eläkkeellä on kehittäjäasiakkaana toiminen tuonut minulle mielekkyyttä ja merkityksellisyyttä arkeen oman jaksamiseni rajoissa. Olen yhteiskunnan jäsen ja osallistumalla kehittämistyöhön voin vaikuttaa palveluiden laatuun ja auttaa omalta osaltani muita palveluiden käyttäjiä.”, kommentoi kehittäjäasiakas Raija Kauranen.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Kiitos mielenkiinnostanne!

